

KÁZÁNÍ

Základ kázání je vzat z Evangelia podle Lukáše, z 17. kapitoly, verše 11. až 19.:

Na cestě do Jeruzaléma procházel Samařskem a Galileou. Když přicházel k jedné vesnici, šlo mu vstříc deset malomocných; zůstali stát opodál a hlasitě volali: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“ Když je uviděl, řekl jim: „Jděte a ukažte se kněžím!“ A když tam šli, byli očištěni. Jeden z nich, jakmile zpozoroval, že je uzdraven, hned se vrátil a velikým hlasem velebil Boha; padl tváří k Ježíšovým nohám a děkoval mu. A to byl Samařan. Nato Ježíš řekl: „Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět? Nikdo z nich se nenašel, kdo by se vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cizinec?“ Řekl mu: „Vstaň a jdi, tvá víra tě zachránila.“

Milí bratři a milé sestry! První, čeho si v dnešním příběhu všimneme, je překvapivé složení skupinky malomocných. Jsou v ní totiž Židé a minimálně i jeden Samařan. To by mezi zdravými nebylo možné. Tyto dvě skupiny se navzájem vyhýbaly a nestýkaly. Něco jako Češi a Němci za války nebo katolíci a evangelíci v 19. století. Samařané i Židé měli svůj vlastní chrám, své vlastní kněze, svou bibli, svou víru – a i když to vše bylo velmi podobné a fakticky se hlásili se ke stejnému Bohu, neměli se rádi. Pýcha a hrdost lidi rozděluje. Křivdy z minulosti se někdy zdají být neodstranitelné a neodpustitelné.

Ale když přijde trápení a bolest, přehradu mezi lidmi často mizí. V nemocnici nebo v domově důchodců vedle sebe leží lidé, kteří by se jako zdraví spolu vůbec nebavili, a nyní si navzájem pomáhají a vyprávějí své životní osudy. Utrpení sbližuje a někdejší rozdíly se stávají malicherné. Mezi malomocnými bylo jedno, kdo je Žid a kdo Samařan. Důležitější bylo, zda budou mít co jíst a zda se dožijí zítřka.

Zkusme se zamyslet nad tím, která z těchto dvou zkušeností je pravdivější. Když na sebe dva zdraví a silní lidé křičí a jeden druhým pohrdá, nebo když si po mnoha letech titíž lidé jako nemohoucí stařečci navzájem pomáhají, aby došli na záchod? Možná by nám někdy prospělo prožít si cvičně svůj život od konce. Nejprve poznat,

jaké to je, když se o nás někdo musí starat, protože jsme nemohoucí a nemožní, a pak teprve rozhodovat o tom, s kým se budeme bavit, kdo bude náš přítel a kdo nepřítel.

Těch deset lidí, kteří už ztratili všechnu falešnou hrdost a poznali odvrácenou stranu života, potkalo Ježíše a společně volají: „Smiluj se nad námi. Pomož nám!“ Udržují přitom předepsanou vzdálenost, jak žádal Mojžíšův zákon. Ježíš – na rozdíl od všeobecného mínění tehdejší doby – malomocnými nepohrdal a nepovažoval je za větší hříšníky než lidi zdravé. Některých se dokonce dotkl, aby jim dal najevo svou lásku a zájem. Tentokrát však pouze řekl: „Jděte a ukažte se kněžím!“ Ti tehdy rozhodovali o tom, zda je člověk zdravý nebo nemocný. Zda může do společnosti, nebo musí žít dál v izolaci. Ježíšovo slovo je zřetelná výzva a zkouška, zda mu ti lidé věří. Podobně jako když Elizeus vzkázal syrskému Námánovi: „Jdi se umýt do Jordánu.“ Mohlo se stát, že si malomocní řeknou: „To přece nemá smysl. Nejdříve se musíme uzdravit, a teprve pak můžeme jít ke kněžím.“ Ale víra znamená, že člověk už dopředu jedná, jako by se stalo, co se ještě nestalo. A oni skutečně uvěřili, a proto Ježíše poslechli a šli. A právě během té cesty byli uzdraveni. Je to ukázková lekce, jak pomáhá víra. Ještě jsou nemocní, a přitom už si jdou pro potvrzení, že jsou zdraví. Ale nebyla to hloupost. Byla to víra, s jejíž pomocí mění Bůh svět a naše životy. Stejně tak i my, máme-li se uzdravit a začít třeba chodit, potřebujeme víru, že je to možné, že se to podaří a má smysl. Ke zlepšení naší situace vždycky dochází na cestě a ne někde v koutku, kde naříkáme a nadáváme na celý svět. Kdo věčně přešlapuje na startu, prohraje. Vyhrát může jen ten, kdo vyběhne na trať.

Je však pozoruhodné, že uzdraveni jsou všichni, tj. všech deset. Jako by tím mělo být naznačeno, že Boží pomoc mezi námi nedělá rozdíly. Číslo deset tu symbolizuje celý svět. Bůh nabízí svou pomoc, spásu, odpuštění a budoucnost každému. Židům, Samařanům, ale i pohanům. Všichni jsou zahrnuti do Boží přízně a do Božího požehnání. Rozdíl je teprve v tom, jak my lidé na Boží pomoc odpovíme. Jinak řečeno: Kristus umřel za všechny. Všichni mohou a mají být spaseni a zachráněni – ale ne všichni o to stojí.

Devět uzdravených pokračuje v cestě do Jeruzaléma. Jdou ke kněžím a tam jsou prohlášeni za zdravé. Přinesou v chrám oběť a mohou se opět vrátit do normálního života. Postupují zcela standardně, podle zákona. Ničeho zlého se nedopustí, a přece – o to nejcennější přijdou. Ježíš se sice mihne jejich životem, ale oni s ním nenavážou žádný vztah. Krátké setkání s Ježíšem ani zázrak uzdravení je nijak nezmění! Nikdy se nedozvědí a nepoznají, že to nejdůležitější v našem životě je víra. Podobají se těm, kteří obdivují košatou jablň a nevědí, že jablka jsou k jídlu. Jsou jako ti, kterým stačí, že každý los vyhrává deset korun, místo aby se pořádně podívali a zjistili, že vyhráli celý milion.

Jeden z deseti uzdravených se však přece jen zastaví a vrátí k Ježíšovi. Má k tomu docela obyčejný důvod – chce mu poděkovat. Nic víc, nic méně. Svého dobrodince našel zřejmě tam, kde ho opustil. Ježíš totiž čekal, kdo z nich se vrátí. Doslova vyhlíží, kdo z nich znovu přijde, aby mohl ve svém díle záchrany pokračovat. Ježíš nás nepřišel jen uzdravovat a zbavit našich nemocí. Uzdravení slouží ve všech evangelijních příbězích jako způsob, kterým Ježíš lidem otevírá oči a srdce, aby mohli přijmout pomoc daleko důležitější a trvalejší.

Ježíš nebyl uražený a zklamáný, když se od těch devíti nedočkal odpovídajícího vděku. Lidsky vzato ho to mohlo mrzet, ale kvůli tomu se netrápí. Ježíše mrzí, že se s nimi už nikdy nesetká. Chtěl jim pomoci přeorientovat celý život, aby se mohli skutečně změnit a začít se vším znovu. Lidská zkušenost ukazuje, že pouhé vnější změny, například uzdravení, zbohatnutí, změna zaměstnání nebo dokonce i nové manželství lidem samo o sobě většinou nepomůže. Své problémy a chyby si sebou vlečeme dál. Náš život je přes všechny vnější změny pořád stejný a naše naděje zůstávají nenaplněné. Ježíš si ty malomocné uzdravením připravil, aby jim mohl darovat to nejcennější – důvěru v Boha, přijetí do kruhu svých učedníků, nový životní směr a cíl. To všechno ale nakonec přijme a najde pouze jeden z deseti. Ostatní o to přijdou. Jsou sice uzdraveni, ale ve skutečnosti mohli dostat daleko víc. A to je škoda. Deset jich bylo uzdraveno, jen jeden z nich bude zachráněn. Deseti z nás Pán Bůh nabízí svou pomoc, ale jen jeden ji skutečně využije. Ale tak už to na světě chodí. Protože je málo vděčnosti, bývá i málo skutečné víry a radosti. Protože je málo

pokory, bývá málo i naděje a odvahy. Tak jako mají někteří lidé krátkou paměť, je krátké i jejich štěstí, kterého si neváží.

Ale Ježíše nezarazí jen to, že se z deseti se vrátí jen jeden. Zarazí ho i to, že se vrátí zrovna ten Samařan, cizinec. Člověk, o kterém si všichni Židé mysleli, že je vlastně nevěřící, zlý a špatný. A tu musíme říci, že to vůbec není náhoda. Už v evangeliích se setkáváme s pravidlem, že Ježíšovi lépe rozumí lidé obecně považovaní spíš za nevěřící a bezbožné – než ti, kteří patří k výkvětu náboženského snažení. Kam bychom zařadili lidi, jako je Zacheus, Maří Magdalena, celník Matouš, pastýři, rybáři, žena kananejská, milosrdný Samaritán, slepý od narození, setník z Kafarnaum? To všechno jsou lidé, u kterých by víru nikdo nečekal. Je až podezřelé, jak málo Ježíšovi rozumí lidé, kteří jsou lidově řečeno nábožensky založení. Mohli bychom to doložit i z dějin našeho národa. Lidé, kteří veřejně dosvědčili evangelium, byli často ti, kteří tak říkajíc nechodili do nedělní školy. Stáli na okraji církve a nepatřili mezi její sloupy. Vzpomeňme třeba jména jako Přemysl Pitter, Jan Palach, Milada Horáková, Tomáš Masaryk. To všechno jsou evangelíci, kteří vydali dobré svědectví o Ježíši Kristu – ale přitom nepatřili mezi typické církevníky. Ale možná právě proto hledali způsob, jak dosvědčit svou víru i jinak, než jen tím, že budou chodit do kostela. Neboť ať se nám to líbí nebo ne, tradiční pojetí víry a zbožnosti svádí často k představě, že toho děláme pro Boha a pro církve až dost. Naše vděčnost bývá někdy příliš mechanická, naučená a v skrytu si spíš myslíme, že Bůh něco dluží nám. Samaritán patrně nemohl jít s ostatními do jeruzalémského chrámu. Musel přemýšlet, co jako zdravý vlastně udělá. A tak se docela prostě vrátil k tomu, který mu pomohl. Možná nám někdy naše zvyky a tradice brání udělat, co bychom měli a mohli a co od nás Bůh očekává. Možná už to máme všechno tak zautomatizované a naučené, že se nám Ježíš ztrácí a my k němu neumíme normálně přijít a poděkovat.

Tento příběh nás však může probudit a vrátit naši víru tam, odkud pochází. K živému Ježíši. Základem naší víry je a zůstane vděčnost a pokora. Bez ní se stává zbožnost pouhým zvykem a povinností. Možná se někomu zdá, že nemá být Bohu zač vděčný. Možná je někdo nešťastný a nespokojený s tím, co právě prožívá.

Může se to stát. Život dovede být někdy velmi těžký a nespravedlivý. Ale tím víc je třeba vzpomínat a oživit svou paměť. V životě každého z nás je určitě mnoho věcí, za které máme být proč vděční. Možná jsme nešťastní jen proto, že příliš rychle zapomínáme. Možná nás trápí jen závist a zklamání. Když si však člověk vzpomene, kolik dobrého už v životě dostal, pozná, že má Boha zač chválit. A když to udělá, jeho srdce se jako zázrakem otevře a uzdraví. Vděčnost a pokora je klíčem k radosti a spokojenosti. Vděčnost a pokora je také to jediné, co nám lidem sluší. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, vyznáváme, že jedna z věcí, která nám v životě často chybí, je vděčnost. Prosíme, otevři nám oči a srdce, abychom viděli, co všechno od tebe různými způsoby dostáváme a máme. Pomoz nám objevit, že největší silou a mocí našeho života nejsou naše znalosti ani zkušenosti, ale víra, že ty nás máš rád a nikdy nás neopustíš. Prosíme, Pane, měj s námi trpělivost; pomoz nám dát svůj život do služeb tobě a neztrácet čas tolika zbytečnostmi. Amen

PÍSEŇ č. 635 Tvá, Pane, láska

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, myslíme na vše, co nám dáváš. Věříme, že na nás nikdy nezapomínáš a dáš nám okusit dobrého. V přímluvné modlitbě prosíme za ty, kteří v tebe nevěří a bojí se o svůj zítřek. Prosíme za lidi, kteří svůj život nezvládli a jsou odkázáni na pomoc druhých. Prosíme za lidi nešťastné, opuštěné, dezorientované, svedené, za lidi různým způsobem závislé, za lidi, kteří se dali strhnout ke zlému, za lidi bez práce a bez perspektivy. Prosíme za lidi, které někdo opustil a kteří nemají rodinné zázemí. Prosíme za vězně, kteří se nemohou dočkat svobody, prosíme za lidi, které postihla duševní choroba. Prosíme za lidi, kteří ztratili domov a přátele. Prosíme i za ty,